

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	รูปแบบความสำเร็จการจัดการทรัพยากรป่าไม้บ้านแม่ตุงติง ตำบลแม่สาบ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่
ผู้เขียน	นายสมพร ศิริ
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	อาจารย์ ดร.วรพงษ์ ตระการศิรินนท์

บทคัดย่อ

การศึกษารูปแบบความสำเร็จการจัดการทรัพยากรป่าไม้บ้านแม่ตุงติง ตำบลแม่สาบ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงหลักการพื้นฐานที่นำมาใช้ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และรูปแบบแนวทางในการจัดการทรัพยากรป่าไม้บ้านแม่ตุงติง ตำบลแม่สาบ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

รูปแบบการศึกษาวิจัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่นและกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการป่าไม้ ในพื้นที่บ้านแม่ตุงติง ทั้งเป็นบุคคลในชุมชนและนอกชุมชน รวมทั้งสิ้น จำนวน 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม ตลอดจนการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. ราษฎรบ้านแม่ตุงติงได้น้อมนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักการพื้นฐานในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาจากภายในชุมชนเอง ตามพระราชกระแสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ว่า “ระเบิดจากข้างใน” และเป้าหมายของการพัฒนาสู่ความยั่งยืน คือ การสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่น การสร้างเครือข่ายการอนุรักษ์ การพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการแปรรูปผลผลิตจากป่าอันเป็นการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์

2. การดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ป่าของบ้านแม่ตุงติงสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ ทุนทางสังคม ประกอบด้วยทุนมนุษย์ด้วยการมีผู้นำที่เข้มแข็ง และทุนทางวัฒนธรรม สังคม ประเพณี ที่มีประเพณี ความเชื่อเหมือน ๆ กัน รวมทั้งได้ร่วมกันต่อสู้ในการทวงคืนผืนป่าของชุมชน มาด้วยกัน จึงทำให้เกิดความรักสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และประกอบด้วยปัจจัยทางด้านทุนสถาบัน อันมีการรวมตัวกันของราษฎรในรูปของคณะกรรมการชุมชนรักษ์ป่าไม้ อีกทั้ง สภาพลักษณะภูมิประเทศของบ้านแม่ตุงติง ที่เป็นที่ราบเชิงเขามีอากาศที่เย็นสบายตลอดทั้งปี มีแหล่งน้ำและ ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ พื้นที่จึงเหมาะสมสำหรับทำการเกษตร

นับเป็นทุนทางทรัพยากรธรรมชาติอีกอย่างหนึ่งของบ้านแม่ตุงติง จึงเป็นทุนทางสังคมที่มีส่วน
เกี่ยวกับการที่ก่อเกิดชุมชนเข้มแข็ง ในการร่วมกันบริหารจัดการดูแลทรัพยากรป่าไม้

3. รูปแบบวิธีการในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ของบ้านแม่ตุงติงพบว่า เป็นการ
บริหารจัดการในรูปของคณะกรรมการชุมชนรักษ์ป่าไม้บ้านแม่ตุงติง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมที่
เกิดจากการรวมตัวของชาวบ้าน เพื่อต่อต้านการบุกรุกป่าต้นน้ำของชุมชน เมื่อปี 2528 จนสามารถ
ทวงคืน พื้นที่ป่าผืนนี้กลับมาได้ และต่อมาในปี 2539 ทางราชการได้จัดการฝึกอบรมราษฎรอาสา
พิทักษ์ป่า ขึ้น ทำให้เกิดรูปแบบในการอนุรักษ์และพิทักษ์ป่าอย่างชัดเจน โดยการจัดตั้งกลุ่มชุมชน
รักษ์ป่าไม้บ้านแม่ตุงติง มีโครงสร้างกลุ่ม อำนาจหน้าที่ การกำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่า
รวมทั้งมีปฏิทินแผนงานด้านการอนุรักษ์และกฎระเบียบของชุมชนในการรักษาป่าอย่างชัดเจน การ
มีส่วนร่วมของชุมชนและการน้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาใช้ใน
การปฏิบัติด้านการฟื้นฟูป่า ได้แก่ การปลูกป่าในใจคน การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก การปลูกป่า 3
อย่างประโยชน์ 4 อย่างและการสร้างฝายชะลอน้ำ เป็นต้น

Independent Study Title	The Best Practice on Forest Resource Management of Baan Maetungting, Maesaap Sub-district, Samueng District, Chiang Mai Province
Author	Mr. Somporn Siri
Degree	Master of Public Administration
Independent Study Advisor	Lect. Dr. Worapong Trakarnsirinont

Abstract

The study of the best practice on forest resource management of Baan Maetungting, Maesaap sub-district, Samueng district, Chiang Mai province aimed to study: the basic principles that used in managing forest resources, the best practice and model for forest resource management of Baan Maetungting, Maesaap sub-district, Samueng district, Chiang Mai province.

This study was a qualitative research. Data were collected from 26 contributors including local leaders and groups of people who were involved in forest resource management both inside and outside the community. The researcher used in-depth interview, group interview and involver interview to collect the data.

Study results shown:

1) Baan Maetungting villagers were used to the sufficiency economy philosophy as the basic principles in forest resource management in order to follow The King's 9th speech which he quoted "blast from the inside". The sustainable development's goals were: inherited from generation to generation, created conservation network, developed in order being an eco-tourism, processed and added value to the forest products.

2) Baan Maetungting forest conservation showed the following success factor was social capital which included: human capital with a strong leader and cultural capital by sharing the same tradition and beliefs and work together to fight in order to claimed back the community

forest which made a powerful harmony, institutional capital; the incorporation of the people as a community forestry conservation, natural resource capital; Baan Maetungting topography is a flat foothills with an abundance of water resources and forests suitable for agriculture. The social capital made the stronger community in order to managing and caring for the forest resources.

3) The practice on forest resource management of Baan Maetungting was managed by board of community forestry conservation. In 1985, the villagers fought against the invasion of the community's watershed forest and were successful which resulted in the return of the community forest. In 1996, the government organized forester's volunteer training which helped to create a clear agenda in conserving and escorting the forest. Baan Maetungting's community forest conservation had its own structure group, competent and authorities to determine of the forest. The conservation calendar plan and community forest conservation rule were clearly written. The King's 9th speech in order to complete the restoration of the forest, the community followed the ideas authored during The King's 9th speech which focus on "reforestation in the people's hearts", "reforestation without planting", "plant 3 to benefit 4" and finally "building the check dams".